

RAĐUŠA

Rezultati ispitivanja društvenih potreba - utjecaj pandemije na razvoj volonterskih programa i uključivanje građana u volontiranje

RAĐUŠA

Program istraživanja i razvoja volonterstva

KORISNIK

D/kolektiv

PARTNERI

CCI CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

volonterski centar zagreb

ACTGRUPA

M

PRIPREMA POZOR SMART

GRAD KLANKA

HRVATSKI CENTAR ZA RAZVOJ VOLONTERSTVA

ff

GRAD ZAGREB

PRONI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost DKolektiva - organizacije za društveni razvoj.

Sadržaj:

Rezultati ispitivanja društvenih potreba - utjecaj pandemije na razvoj volonterskih programa i uključivanje građana u volontiranje Error! Bookmark not defined.

Uvod i ciljevi ispitivanja 3

Dizajn upitnika 3

Prikupljanje podataka i uzorak 3

Obrada i analiza podataka 4

Rezultati ispitivanja usmjerenog organizatorima volontiranja 5

Karakteristike organizacija: 5

Uključivanje volontera prije i tijekom pandemije: 6

Zaključak i rasprava 12

KORISNIK

D/kolektiv

PARTNER

CCi CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

volonterski centar zagreb

ACTGRUPA

M

SMART

A. M. M.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost D/Kolektiva – organizacije za društveni razvoj.

MINISTARSTVO
POSLOVA
ZA RAZVOJ
POSREDOVANJE

POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

POSREDOVANJE
POSREDOVANJE

Uvod i ciljevi ispitivanja

U razdoblju od svibnja do srpnja 2022. godine Hrvatski centar za razvoj volonterstva proveo je ispitivanje društvenih potreba koje se odnosi na utjecaj pandemije na volonterstvo u RH.

Istraživanje se provelo kroz projekt „Radius V“, sufinanciran sredstvima Europske unije i Europskog socijalnog fonda.

Ispitivanje društvenih potreba bilo je usmjereno organizatorima volontiranja. Cilj ispitivanja bilo je utvrđivanje stanja volonterskih aktivnosti i programa na lokalnoj razini, odnosno utvrđivanja stanja i iskustava uključivanja građana u volontiranje s obzirom na nedavne krizne situacije (osobito COVID-19 kriza) i promjene koje su se dogodile i koje organizacije uočavaju u svojim lokalnim zajednicama.

Dizajn upitnika

Upitnik za organizatore volontiranja se sastojao od tri cjeline:

- Karakteristike organizacije
- Koordinacija volontera – općenito
- Koordinacija volontera u pandemiji

Upitnik je imao ukupno 19 pitanja. Uz pitanja zatvorenog tipa, u upitniku je bilo i jedno pitanje otvorenog tipa. Ispitanicima je za ispunjavanje upitnika bilo potrebno 10-ak minuta.

Prikupljanje podataka i uzorak

Ciljana populacija u ispitivanju društvenih potreba bili su predstavnici organizatora volontiranja, odnosno predstavnici neprofitnih pravnih osoba koje prema Zakonu o

volonterstvu (NN 58/07, 22/13, 84/21) mogu organizirati volontiranje (udruge, ustanove, zaklade, itd.).

Uzorak u istraživanju je bio neprobabilistički prigodni. Poveznica na online upitnik javno je objavljena putem društvenih mreža, web stranica i kontakata nositelja projekta i projektnih partnera. Kontaktirane su i neformalne inicijative kako bi među svojim članstvom proširile poveznicu na upitnik.

Upitnik je do kraja ispunilo ukupno 108 organizatora volontiranja.

Zbog načina prikupljanja podataka (isključivo online, putem određenih web stranica) uzorci se ne mogu smatrati reprezentativnima, no broj ispitanika u ispitivanju organizatora volontiranja, kao i sama raznolikost ispitanih organizacija prema karakteristikama dovoljno je velik da se izvedu određeni zaključci o stvarnom stanju u volonterstvu u protekle dvije godine.

Obrada i analiza podataka

Sve analize su rađene uz pomoć programskog paketa SPSS v26.

Rezultati ispitivanja usmjerenog organizatorima volontiranja

Karakteristike organizacija:

Prema vrsti organizacije prevladavaju udruge (76.85%) osnovane prije 2000. godine (44.44%), a u uzorku prevladavaju organizacije koje djeluju na regionalnoj razini (njih 50,93%). U manjem postotku uključile su se i druge vrste organizacija koje prema Zakonu o volonterstvu mogu organizirati volontiranje – odgojno-obrazovne ustanove (12,04%) te ustanove u sustavu socijalne skrbi (3,70%).

Istraživanjem su najvećim dijelom obuhvaćene organizacije iz četiri najbrojnije županije – Splitsko-dalmatinske (24,07%), Primorsko-goranske (21,30%), Grada Zagreba (18,52%) te Osječko-baranjske županije (10,19%). Ostale županije su slabije zastupljene.

Kada je riječ o djelatnostima ispitanih organizacija, uglavnom prevladava socijalna djelatnost (47,22%), zatim obrazovanje, znanost i istraživanje (37,04%), ljudska prava (28,70%) te zaštita zdravlja (25%). Više u tablici niže.

Odgovor	Brojanje	Postotak
Branitelji i stradalnici (SQ001)	3	2.78%
Demokratska politička kultura (SQ002)	11	10.19%
Duhovnost (SQ003)	2	1.85%
Gospodarstvo (SQ004)	5	4.63%
Hobistička djelatnost (SQ005)	5	4.63%
Kultura i umjetnost (SQ006)	24	22.22%
Ljudska prava (SQ007)	31	28.70%
Međunarodna suradnja (SQ008)	16	14.81%
Obrazovanje, znanost i istraživanje (SQ009)	40	37.04%
Održivi razvoj (SQ010)	20	18.52%
Socijalna djelatnost (SQ011)	51	47.22%
Sport (SQ012)	9	8.33%
Tehnička kultura (SQ013)	4	3.70%
Zaštita zdravlja (SQ014)	27	25.00%
Zaštita okoliša i prirode (SQ015)	20	18.52%
Zaštita i spašavanje (SQ016)	3	2.78%
Ostala područja djelovanja (SQ017)	31	28.70%

KORISNIK

D/kolektiv

PARTNER

CCI CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

volonterski centar zagreb

ACTGRUPA

M

SMART

Kolektiv

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost D/Kolektiva – organizacije za društveni razvoj.

MINISTARSTVO
POSREDOVANJE
UPOSREDOVANJE

POSREDOVANJE
UPOSREDOVANJE

POSREDOVANJE
UPOSREDOVANJE

POSREDOVANJE
UPOSREDOVANJE

Uključivanje volontera prije i tijekom pandemije:

Od ispitanih organizacija, njih 88,68% ima određene koordinate volonterskog programa (VP). U samo tri ispitane organizacije, koordinatorima VP to je ujedno i jedina uloga u organizaciji. Od tih koordinatora volontera, njih 79,79% je sudjelovalo na programu izobrazbe za koordinate VP. 11,32% ispitanih organizacija nema određenog/imenovanog koordinatora VP. Većina ispitanih organizacija ima organiziran volonterski program s određenim koordinatorom VP dulje od 5 godina (57,44%).

Prije pandemije organizacije su uglavnom uključivale između 10 i 50 volontera godišnje (46,23%), i to uglavnom u fizičkim poslovima (59,43%) i u intelektualnim uslugama (57,55%).

Od početka pandemije, 50% organizacija je uključivala volontere i dalje isključivo uživo, 42,45% organizacija koristilo se kombiniranim pristupom (online i uživo), a 4 ispitane organizacije volontere su uključivale isključivo online. Također, 4 ispitane organizacije nisu uopće uključivale volontere u svoje aktivnosti tijekom pandemije.

Kada je riječ o aktivnostima u koje organizacije uključuju volontere, ispitane organizacije navode kako su prije pandemije uključivale volontere u približno iste aktivnosti kao i u pandemiji. Tijekom pandemije su u nešto manjem postotku uključivani u socijalne usluge i u fizičke poslove nego prije pandemije. Usporedba aktivnosti prema postotku u kojem su organizacije uključivale volontere prije i tijekom pandemija vidljiva je u grafikonu niže.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost D Kolektiva – organizacije za društveni razvoj.

KORISNIK

D kolektiv

PARTNER

CCI CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

volonterski centar zagreb

ACTGRUPA

M

SMART

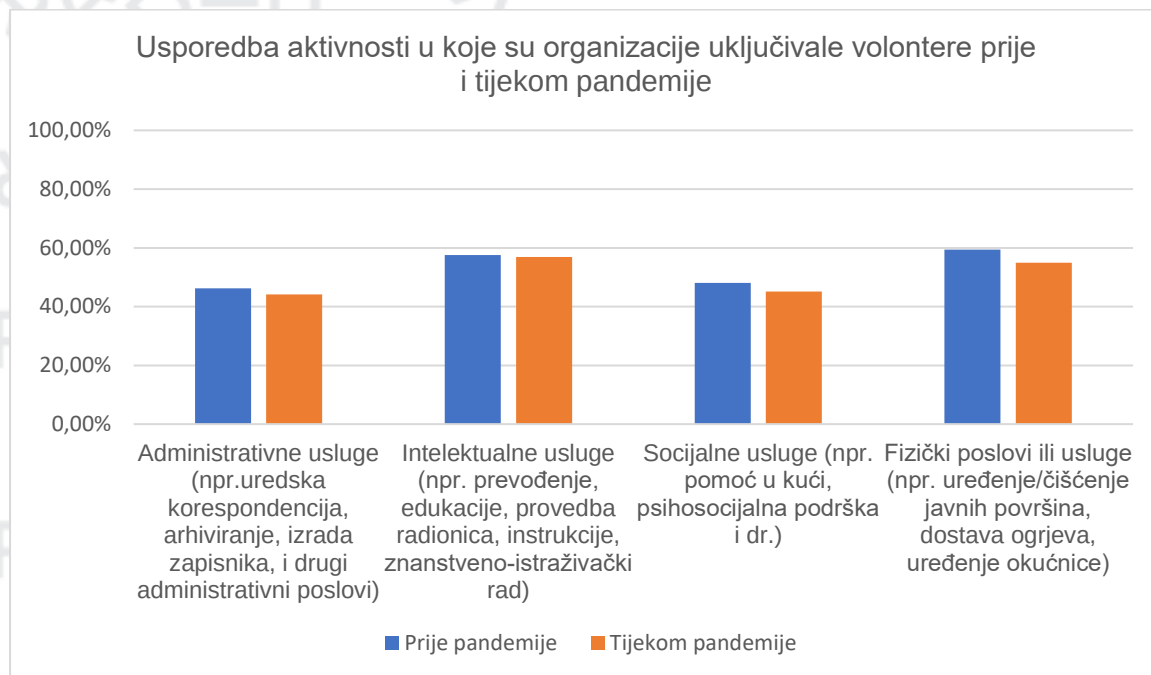
Kolektiv

MINISTARSTVO
POSLOVA
ZA RAZVOJ
POSREDOVANJE

POSREDOVANJE

POSREDOVANJE

POSREDOVANJE

Organizacije koje tijekom pandemije nisu uključivale volontere, za to navode sljedeće razloge:

- Zbog pandemije fokus našeg djelovanja se morao prilagoditi te nismo imali potrebe za volonterima/-kama. (3 od 4 ispitane organizacije)
- Zbog pandemije ne možemo održavati ni jednu našu aktivnost u kojoj su uključeni volonteri/-ke. (2 od 4 ispitane organizacije)

U usporedbi s godinama prije pandemije, organizacije uglavnom primjećuju promjene u interesu građana za volontiranjem – 50,98% ispitanih organizacija primjećuje pad u broju volontera (što je u skladu i s nacionalnom statistikom nadležnog ministarstva¹), a njih 22,55% primjećuje porast broja volontera.

S obzirom na broj volontera, učestalost i način volontiranja u njihovoj organizaciji, organizacije su označile promjene koje su primijetili u usporedbi s godinama prije pandemije. Pritom se ne razlikuju organizacije koje imaju definiranog/imenovanog koordinatora volonterskog programa od onih koje nemaju, kao ni organizacije u kojima su koordinatori VP prošli dodatnu izobrazbu za tu ulogu, od onih u kojima nisu.

Odgovor	Brojanje	Postotak
Ne primjećujemo razliku u broju uključenih volontera u odnosu na prethodne godine. (SQ001)	30	29.41%
Da, uključujemo veći broj volontera u odnosu na prethodne godine. (SQ002)	14	13.73%
Da, uključujemo manji broj volontera u odnosu na prethodne godine. (SQ003)	45	44.12%
Da, volontere uključujemo više u online volontiranje u odnosu na prethodne godine. (SQ004)	11	10.78%
Da, volontere uključujemo više u kratkoročne volonterske aktivnosti u odnosu na prethodne godine. (SQ005)	34	33.33%
Da, volontere uključujemo više u dugoročne volonterske aktivnosti u odnosu na prethodne godine. (SQ006)	8	7.84%

Sukladno iskustvima ispitanih organizacija, većina njih (50,98%) primjećuje da volonteri trebaju više podrške, a velik dio (50%) smatra i da je bilo potrebno uložiti dodatna sredstva i resurse za zaštitu volontera. Za velik dio njih (40,2%) koordiniranje volontera bilo je kompliciranije, iziskivalo je više vremena (38,24%). Pritom se ne razlikuju organizacije koje imaju definiranog/imenovanog koordinatora volonterskog programa od onih koje nemaju, kao ni organizacije u kojima su koordinatori VP prošli dodatnu izobrazbu za tu ulogu, od onih u kojima nisu.

¹ Prema statistici MROSP-a, 2019. godine u RH je bilo 64 280, dok u pandemiji 2020. g. broj volontera opada te ih je evidentirano 48 386. U 2021. godine broj volontera je narastao na 59 161, no više od 4.000 volontera uključeno je na području Sisačko-moslavačke županije, pretpostavljamo u sanaciji štete nastale potresom.

Odgovor	Brojanje	Postotak
Koordiniranje volontera je kompliciranije. (SQ002)	41	40.20%
Koordiniranje volontera iziskuje više vremena. (SQ001)	39	38.24%
Volonteri trebaju više podrške. (SQ003)	52	50.98%
Potrebna su dodatna znanja iz kriznog menadžmenta i kriznog volontiranja za provedbu volonterskog programa. (SQ004)	30	29.41%
Potrebno je uložiti dodatna sredstva i resurse za zaštitu volontera, kao i zaštitnu opremu. (SQ005)	51	50.00%
Zahtjevi volontiranja u vrijeme pandemije brže iscrpljuju volontere te češće odustaju od volontiranja. (SQ006)	34	33.33%

U otvorenom pitanju, od ispitanih organizatora volontiranja smo tražili da izdvoje izazove u koordiniranju volonterskog programa tijekom 2020. i 2021. U tablici niže izdvojene su vrste izazova s kojima su se susretale organizacije te frekvencija, odnosno broj organizacija koje su prepoznale taj izazov u svom radu.

Vrsta izazova s kojima su se susretali	Frekvencija
Prilagodba novim okolnostima (ograničenja vezana za prostorni kapacitet, nabavku opreme i provedbu aktivnosti online)	48
Pronalazak i motivacija volontera	32
Nemogućnost provedbe aktivnosti	15
Briga za zdravlje volontera	7
Briga za zdravlje korisnika	3

Prilagodba novim okolnostima mnogim je organizacijama predstavljala izazov u provedbi volonterskog programa. Zbog ograničenih prostornih kapaciteta morali su ograničiti sastajanja s volonterima i korisnicima i/ili provoditi aktivnosti online.

„Nemogućnost sastajanja uživo uvelike je umanjila kvalitetu volonterskog rada. S volonterima smo krajem 2019. imali kontinuirana tjedna okupljanja i aktivnosti, no grupa se s početkom pandemije prestala sastajati. Nastavili smo raditi s njima online, ali nažalost dijelu volontera nije odgovarao ovaj način rada i grupa se polako osula. Drugi problem s kojim smo se susreli je nemogućnost održavanja aktivnosti u našem prostoru i zbog njegove veličine - u njemu nije moguće, uz pridržavanje mjera, okupiti više od 6 osoba.“

„Tijekom pandemije suočili smo se sa situacijom gdje smo zbog manjeg prostornog kapaciteta morali ograničiti broj volontera u prostoriji kako bi se ispoštovale tada važeće epidemiološke mjere. Upravo ograničenja broja volontera utjecalo je na situacije gdje neki volonteri nisu mogli dolaziti volontirati u slobodno vrijeme ili nisu mogli onoliko često kako su to činili ranije.“

„Zatvaranje škola u kojima su volonteri volontirali s djecom što iziskuje više vremena i truda u pronalasku alternativa. Kombinacija pandemije i zimskog vremena otežava aktivnosti koje smo nastojali više premjestiti u vanjske prostore, pa se dio aktivnosti izvodio online. Mjere i zaštitna oprema dodatno iziskuju sredstva i angažman.“

Velik izazov su predstavljali i pronalazak novih volontera, kao i motivacija novih i postojećih volontera:

„Zbog nastale pandemije općenito je volja i interes volontera splasnula, te se također velik broj aktivnosti nije mogao odrađivati uživo, a nisu se u mogućnosti provoditi online. Vidjeli smo velik pad u provedbi volonterskih akcija u zajednici, te također strah osoba od covida što je utjecalo na brojna odustajanja od volontiranja općenito.“

„Koordiniranje volontera je bilo nepostojeće u vrijeme karantene i većih slučajeva zaraze te su stoga sve volonterske aktivnosti bile pauzirane. U stabilnijim situacijama je bilo teže iskomunicirati bitne stvari s volonterima jer je kontakt manje više bio online. Netom nakon što je pandemija "splasnula" postalo je teže motivirati ljude za volontiranje, manji broj ljudi se općenito javlja za volontiranje, no nazire se poboljšanje.“

Osim navedenih, organizatori volontiranja su kao izazove navodili nemogućnost provedbe određenih aktivnosti u koje su ranije uključivali volontere, kao i brigu za zdravlje volontera (pogotovo ako su volonteri i sami osjetljive skupine) i samih korisnika.

Kao ono što bi bilo potrebno za razvoj ili unaprjeđenje njihovog volonterskog programa, posebice u kriznim vremenima, organizacije najviše navode – podršku JLS i JRS (48,11% - organizacije u kojima koordinatori VP nisu prošli izobrazbu za koordiniranje VP češće ovo navode kao potrebu, nego oni koji jesu), specifična znanja o kriznom volontiranju (40,57%), specifična znanja o digitalnim alatima i prilagodbi volonterskih programa za online volontiranje (37,74%) te primjere iz prakse (37,74%).

Odgovor	Brojanje	Postotak
Primjeri iz prakse (SQ001)	40	37.74%
Stručna podrška volonterskih centara (SQ002)	30	28.30%
Specifična znanja o kriznom volontiranju (SQ003)	43	40.57%
Specifična znanja o digitalnim alatima i prilagodbi volonterskih programa za online volontiranje (SQ004)	40	37.74%
Podrška drugih koordinatora volonterskih programa kroz osnivanje mreže koordinatora volontera (SQ005)	33	31.13%
Podrška lokalne odnosno regionalne samouprave na području na kojem djelujete (SQ006)	51	48.11%
Podrška nadležnog ministarstva (SQ007)	31	29.25%
Ostalo	7	6.60%

Zaključak i rasprava

Cilj ovog istraživanja bio je utvrđivanje utjecaja pandemije COVID-19 na razvoj volonterskih programa i uključivanje građana u volontiranje.

Iako se zbog specifičnosti uzorka (način prikupljanja ispitanika i veličina uzorka) rezultati dobiveni ispitivanjem društvenih potreba kod organizatora volontiranja ne mogu generalizirati, ipak se mogu svesti na nekoliko zaključaka – rjeđe organiziranje aktivnosti, stresnije organiziranje volontiranja te manje kvalitetan rad s volonterima zbog epidemioloških ograničenja. Koordinacija volonterskog programa iziskivala je od koordinatora više truda.

Za više o EU fondovima: www.esf.hr i www.strukturnifondovi.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključivo je odgovornost DKolektiva – organizacije za društveni razvoj.

KOOPERACIJA

Dkolektiv

PARTNERI

CCI CENTAR ZA CIVILNE INICIJATIVE

Volonterski centar Zagreb

ACTGRUPA

M

SMART

AKA

MINISTARSTVO
POSREDOVANJE
U RADNIM
VOLONTERSKIM
PROJEKTIMA

POSREDOVANJE
U RADNIM
VOLONTERSKIM
PROJEKTIMA

POSREDOVANJE
U RADNIM
VOLONTERSKIM
PROJEKTIMA

POSREDOVANJE
U RADNIM
VOLONTERSKIM
PROJEKTIMA